



Til medlemmerne af Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen

04-08-2014

(aflæggebordet 12-08-2014 / fremlæggebordet 21-08-2014)

Sagsnr.
2014-0112301

Udtalelse til Økonomi- og Indenrigsministeriet som svar på høringsbrev af 23-05-2014 om kommunens støtte til ESC 2014

Dokumentnr.
2014-0112301-4

Københavns Kommune har den 23-05-2014 fra Økonomi- og Indenrigsministeriet (ØIM) modtaget høringsbrev (bilag 1) på baggrund af Statsforvaltningens udtalelse af 11-04-2014 om kommunens støtte til Eurovision Song Contest 2014, bilag 2.

Sagsbehandler
Thor Rasmussen

ØIM har samtidig foretaget høring af Region Hovedstaden, Erhvervs- og Vækstministeriet, Kulturministeriet og Statsforvaltningen.

ØIM er ikke i almindelighed klageinstans over for Statsforvaltningen, men kan af egen drift tage spørgsmål om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser, som Statsforvaltningen har udtalt sig om, op til behandling, når ministeriet skønner anledning hertil. ØIM har besluttet at tage denne sag op af egen drift, idet ministeriet skønner, at sagen rummer spørgsmål af principiel og generel betydning om 1) det hjemmelsmæssige grundlag for kommunens støtte til ESC 2014 og 2) om støtten lovlighed efter EU's statsstøtteregler. ØIM anmoder derfor i sit brev kommunen om en udtalelse vedr. disse to forhold.

Økonomiforvaltningen har på kommunens vegne besvaret høringsbrevet ved udtalelse af 20-06-2014 (bilag 3). Udtalelsen baserer sig på kommunens udtalelse af 12-03-2014 til Statsforvaltningen (bilag 4), som lå til grund for Statsforvaltningens udtalelse. Heri vurderede Statsforvaltningen, at kommunens støtte hverken var i strid med kommunalfuldmagten eller statsstøttereglerne. Statsforvaltningens udtalelse er til orientering rundsendt pr. mail til Borgerrepræsentationens medlemmer den 11-04-2014.

Foranlediget af ØIM's høringsbrev er i udtalelsen af 20-06-2014 supplerende oplyst, hvad kommunens indirekte støtte til ESC 2014 er opgjort til, samt at kommunen ikke har ydet støtte til at dække et underskud forbundet med ESC 2014.

Region Hovedstaden har, jfr. ovenfor, til orientering modtaget kopi af udtalelsen af 20-06-2014.

ØIM's vurdering af sagen vil blive fremlagt, når den foreligger.

Bilag:

**Center for Byudvikling
Team Aktiver**

Rådhuset, 3. sal, 28
1599 København V

Direkte telefon
5137 2841

E-mail
tor@okf.kk.dk

EAN nummer
5798009800176

www.kk.dk

1. Høringsbrev af 23-05-2014 fra Økonomi- og Indenrigsministeriet
2. Statsforvaltningens udtalelse af 11-04-2014
3. Kommunens udtalelse af 20-06-2014 til ØIM, ekskl. bilag
4. Kommunens udtalelse af 12-03-2014 til Statsforvaltningen, ekskl. bilag

Sagsnr.
2014 - 15735

Økonomi- og Indenrigsministeriet tager sagen op vedrørende Københavns Kommunes engagement i Melodi Grand Prix 2014

Doknr.
141618

I brev af 11. april 2014 har Statsforvaltningen afgivet en udtalelse om Københavns Kommunes støtte til Melodi Grand Prix 2014 (Eurovision Song Contest 2014).

Dato
23. maj 2014

I udtalelsen er det anført, at Eurovision Song Contest (ESC) i 2014 afholdes i Danmark som følge af den danske sejr ved ESC i 2013. European Broadcasting Union (EBU) er en sammenslutning af public service tv- og radiokanaler og er indehaver af rettighederne til ESC. DR har som det danske medlem af EBU valgt København som værtsby, og at ESC 2014 skal afholdes på Refshaleøen i B & W-hallerne, der ejes af REDA (Refshaleøens Ejendomsselskab A/S).

Det fremgår videre af udtalelsen, at Københavns Kommune har bevilget i alt 23,24 mio. kr. til Projektselskabet ESC ApS. Projektselskabet er stiftet af Wonderful Copenhagen (som finansieres af Københavns Kommune og Region Hovedstaden) og har til formål at løse opgaver i forbindelse med forberedelse og afvikling af ESC 2014.

Det er videre anført i udtalelsen, at kommunen i en redegørelse til Statsforvaltningen har vurderet, at den kommunale støtte til ESC 2014 modsvares af en almenyttig kommunal interesse i at kunne være værtsby for arrangementet i form af en positiv effekt for erhvervslivet i kraft af turisme og positiv branding af København. ESC 2014 angives endvidere at være afsæt for en række åbne arrangementer og aktiviteter i København. Det er på den baggrund kommunens opfattelse, at kommunen lovligt med hjemmel i kommunalfuldmagtsregler kan yde støtte til REDA (Refshaleøens Ejendomsselskab A/S) i forbindelse med klargøring af B & W-hallerne til ESC 2014.

Statsforvaltningen har i sin udtalelse blandt andet anført, at det antages, at en kommune med hjemmel i kommunalfuldmagtsregler kan støtte turistfremmende formål generelt og i den forbindelse tage initiativer med henblik på at reklamere for kommunen som turistmål. Det er videre anført, at en kommune med hjemmel i kommunalfuldmagtsregler kan støtte kulturelle aktiviteter, men dog kun i et omfang, der svarer til den kommunale interesse. Statsforvaltningen finder ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af, at støtten og størrelsen heraf står i et rimeligt forhold til den interesse, kommunen har i form af branding af byen, øget turisme og derigennem øget indtjening.

Økonomi- og Indenrigsministeriet skal i den anledning oplyse, at tilsynet med kommunerne varetages af Statsforvaltningen, jf. § 47 i lov om kommunernes styrelse (lovbekendtgørelse nr. 186 af 14. februar 2014). Det er således Statsforvaltningen, der fører tilsyn med Københavns Kommune.



Økonomi- og Indenrigsministeriet er ikke i almindelighed klageinstans over for Statsforvaltningen, men ministeriet kan af egen drift tage spørgsmål om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser, som Statsforvaltningen har udtalt sig om, op til behandling, når ministeriet skønner, at sagen er af principiel eller generel betydning eller har alvorlig karakter, jf. § 53, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har besluttet at tage sagen op af egen drift, idet ministeriet skønner, at sagen rummer spørgsmål af principiel og generel betydning om det hjemmelsmæssige grundlag for kommunens støtte til ESC 2014, jf. pkt. 1 nedenfor, samt om støttens lovlighed efter EU's statsstøtteregler, jf. pkt. 2 nedenfor.

1. Anmodning om udtalelse om hjemlen til at støtte ESC 2014

I det omfang den skrevne lovgivning ikke tager stilling til spørgsmålet om, hvorvidt en kommune kan varetage en opgave, skal spørgsmålet afgøres efter kommunalfuldmagtsregler.

Efter kommunalfuldmagtsreglerne antages kommuner som udgangspunkt ikke at kunne varetage eller yde tilskud til varetagelse af opgaver, som det efter lovgivningen udelukkende påhviler statslige eller andre myndigheder at løse. Afhængigt af, hvilken opgavevaretagelse der er tale om, og såfremt der kan påvises en særlig kommunal interesse i den pågældende opgavevaretagelse, vil en kommune dog i et vist omfang kunne varetage – og afholde udgifterne hertil – eller yde økonomisk støtte til varetagelsen af opgaver, som det efter lovgivningen påhviler staten eller andre myndigheder at varetage.

Ministeriet skal på den baggrund og under henvisning til, at det efter det oplyste er DR, som havde ansvaret for ESC 2014, anmode Københavns Kommune om en udtalelse om hjemmelen til, at kommunen har ydet støtte til ESC 2014. Ministeriet skal bede kommunen om i den forbindelse at redegøre for omfanget af kommunens støtte - såvel direkte som indirekte - hvilken form støtten har antaget (økonomisk støtte, faciliteter og materiel, personale m.v.), hvad støtten er blevet anvendt til, og hvem der har modtaget støtte. Endvidere bedes kommunen redegøre nærmere for forholdsmæssigheden mellem størrelsen af den kommunale støtte og den kommunale interesse i ESC 2014. Endelig skal ministeriet anmode kommunen om oplysning om, hvorvidt kommunen har ydet støtte til at dække et underskud forbundet med ESC 2014. Ministeriet skal herved henvise til, at en kommune efter praksis ikke anses for at have en kommunal interesse i, efter at et kulturelt arrangement er blevet afholdt, at dække et underskud, som en arrangør har som følge af arrangementet. Dette gælder, uanset om kommunen måtte have en kommunal interesse i selve afholdelsen af det pågældende arrangement.

2. Anmodning om udtalelse vedrørende kommunens overvejelser vedrørende EU's statsstøtteregler

Efter reglerne i Traktat om Den Europæiske Unions funktionsmåde skal statsstøtte omfattes af traktatens artikel 107, stk. 1, inden støtten iværksættes, notificeres til EU-Kommissionen, der træffer afgørelse om støttens forenelighed med det indre marked, jf. artikel 108, stk. 2 og 3.

Økonomi- og Indenrigsministeriet skal anmode Københavns Kommune om en supplerende redegørelse for, hvorfor støtten efter kommunens opfattelse ikke anses for omfattet af statsstøttebegrebet efter artikel 107, stk. 1, og i forlængelse heraf, hvorfor støtten ikke er omfattet af notificeringspligten efter artikel 108, stk. 2 og 3. Det gælder i forhold til DR såvel som projektselskabet og REDA.



Der vedlægges til orientering kopi af ministeriets høring af Region Hovedstaden, Erhvervs- og Vækstministeriet, Kulturministeriet og Statsforvaltningen.

Der er sendt kopi af dette brev til ovenstående myndigheder.

Med venlig hilsen
Hanna Ege



Københavns Kommune
Att. Borgerrepræsentationens Sekretariat
Rådhuspladsen 1
1550 København V

Sendt som e-post

11-04-2014

Tilsynet

Københavns Kommunes tilskud til ombygning af haller, der skal anvendes til afholdelse af Melodi Grand Prix 2014.

Statsforvaltningen
Storetorv 10
6200 Aabenraa

Statsforvaltningen er gennem avisartikler blevet opmærksom på, at Københavns Kommune yder økonomisk bidrag til afholdelse af Melodi Grand Prix 2014 i København. Det fremgår af avisartiklerne, at kommunen yder økonomisk støtte til istandsættelse og indretning af de haller, som tidligere var ejet af B&W på Refshaleøen, og som nu ejes af Refshaleøens Ejendomsselskab A/S (REDA).

JOURNAL NR.: 2014-613/1645
SAGSBEHANDLER: JETEIK
DIREKTE TELEFON: 7256 7096

Telefon: 7256 7000
EAN-Nr. 5793000362222
tilsynet@statsforvaltningen.dk
www.statsforvaltningen.dk

Statsforvaltningen har på den baggrund anmodet Københavns Kommune om en udtalelse.

EKSPEDITIONSTID:
MANDAG - ONSDAG: 08.00-16.00
TORSDAG: 12.00-18.00
FREDAG: 08.00-16.00
Telefontider findes på
www.statsforvaltningen.dk/telefon

Resumé

Det er Statsforvaltningens opfattelse, at Københavns Kommune ikke har handlet i strid med lovgivningen ved via Projektselskabet ESC 2014 ApS at yde økonomisk tilskud til selskabet bag B&W-hallerne.

Statsforvaltningen finder således, at Københavns Kommune ikke har handlet i strid med hverken kommunalfullmagtsreglerne eller reglerne om statsstøtte.

Statsforvaltningen foretager ikke yderligere i sagen.

Her følger en gennemgang af sagens baggrund og en nærmere begrundelse for Statsforvaltningens opfattelse.

Sagens baggrund

Eurovision song contest (ESC) skal i 2014 afholdes i Danmark som følge af den danske sejr ved European Song Contest 2013. European Broadcasting Union (EBU), der er en sammenslutning af public service tv- og radiokanaler,

er indehaver af rettighederne til Eurovision Song Contest. DR har, som det danske medlem af (EBU), valgt København som værtsby og at ESC 2014 skal afholdes på Refshaleøen i B&W-hallerne, der ejes af Refshaleøens Ejendomsselskab A/S (REDA).

Som led i at skulle kunne løse opgaver i tilknytning til ESC har fonden Wonderful Copenhagen, der blandt andre finansieres af Region Hovedstaden og Københavns Kommune, stiftet Projektselskabet ESC 2014 ApS (Projektselskabet). Projektselskabet ejes 100 % af Wonderful Copenhagen, og har alene til formål at løse opgaver i forbindelse med forberedelse og afvikling af ESC 2014. Projektselskabet har således ikke til formål at skabe overskud og vil blive likvideret efter afholdelse af ESC 2014.

Københavns Borgerrepræsentation har den 10. oktober 2013 bevilget 14,5 millioner kroner i kommunal støtte til afholdelsen af Eurovision Song Contest 2014 i København (ESC 2014). Efterfølgende er der opstået en betydelig budgetoverskridelse, hvorfor Københavns Kommune ønsker at bidrage med yderligere 8,74 millioner kroner.

På baggrund af de ovenfor nævnte artikler i pressen anmoder Statsforvaltningen den 25. februar 2014 København Kommunes Borgerrepræsentation om en udtalelse. Vi anmoder særligt Borgerrepræsentationen redegøre for, at den ydede støtte er lovlig, herunder forholde sig til om alle de klargøringsarbejder, som kommunen er med til at bekoste er midlertidige og fjernes igen efter afholdelse af ESC 2014. Endvidere beder vi Borgerrepræsentationen oplyse, om de efterfølgende ekstraomkostninger til fjernelse af bærende søjler, klima- og temperaturstyring m.m. er vedvarende indretningsændringer.

Kommunen har af egen drift hos Lett Advokatpartnerselskab indhentet en statsstøtteretlig vurdering af om kommunens økonomiske bidrag til ESC 2014, der er indsendt til og modtaget i Statsforvaltningen henholdsvis den 24. og 25. februar 2014.

Det fremgår heraf blandt andet følgende:

"For at gøre B&W-hallerne egnede til af kunne danne ramme om ESC 2014, er det nødvendigt at udføre visse nærmere specificerede vedligeholdelsesarbejder i hallerne. Vedligeholdelsesarbejderne omfatter blandt andet tætning af tag, reparation af porte, etablering af naturlig ventilation, røgdetektering af hallerne, etablering af flugtvejsdøre og udlamper ved disse. Dette arbejde forestås af REDA, som også selv afholder de dermed forbundne omkostninger.

B&W-hallerne og det omkringliggende venueområde skal endvidere midlertidigt indrettes, så DR i maj 2014 kan producere ESC 2014 i hallerne. Klargøringsarbejdet, som Projektselskabet i det væsentligste forestår og bekoster, omfatter blandt andet leje af tribuner, telte, inventar, toiletter, generatorer mv., indvendig beklædning af hallerne, herunder tæppebelægning, kommentatorbokse, indretning af sidefaciliteter, udførelse af udendørs belægninger designet specielt til ESC 2014 og indhegning af venueområdet.

REDA vil ikke efterfølgende få gavn af det af Projektselskabet udførte klargøringsarbejde og de dertil afholdte omkostninger. Arbejdet vedrører meget specifikt særindretning af B&W-hallerne og øvrige for afholdelsen af ESC 2014 nødvendige arbejder. Efter ESC 2014's afholdelse fjernes særindretningen igen. De særegne bygningsændringer, som DR har krævet for at kunne producere ESC 2014 i hallerne, er uden blivende værdi for REDA. Omkostningerne forbundet med klargøringsarbejdet finansieres i det væsentlige af de økonomiske tilskud, som Projektselskabet har modtaget eller modtager fra Kommunen (pt. 14,5 mio. kr.), Region Hovedstaden (pt. 7 mio. kr. samt underskudsgaranti på pt. 3 mio.kr.) og WoCo (pt. 4,15 mio.kr.).

Efterfølgende har det vist sig dyrere end forventet at gøre B&W-hallerne egnede til afholdelsen af ESC 2014. Det skyldes særligt ekstraomkostninger forbundet med fjernelsen af tre bærende søjler i hallerne, som DR har krævet, klima- og temperaturstyring, energiforbrug, forberedelse for ophængning af DR's lys- og lydudstyr, sikkerhed samt transport og logistik. Kommunen, Region Hovedstaden og WoCo har derfor valgt at lægge op til, at de samlede forventede merudgifter til ovennævnte poster dækkes af Projektselskabet via et supplerende tilskud på i alt 13 mio. kr."

I ovennævnte notater er endvidere redegjort for, hvorfor kommunens støtte ikke er ulovlig i en statsstøtteretlig kontekst. Der fremgår blandt andet følgende:

" 2.1 DR

Det er min vurdering, at bidraget ikke udgør statsstøtte i forhold til DR.

Jeg lægger i den forbindelse navnlig vægt på, at ESC 2014 efter EBU's regler skal afvikles i og fra Danmark, og at arrangementet ikke kan afvikles eller transmitteres af andre, herunder kommercielle medievirksomheder. En følge heraf er, at Kommunens økonomiske bidrag ikke i forhold til DR er i strid med TEUF artikel 107, stk. 1, allerede fordi der ikke består en risiko for konkurrenceforvriddning på tværs af landegrænser.

2.2 Projektselskabet

I forhold til Projektselskabet er det min vurdering, at Kommunens bidrag ikke udgør statsstøtte.

Jeg lægger i den forbindelse vægt på, at dette offentligt finansierede selskabs aktivitet består i at arrangere en enkeltstående kulturel begivenhed af almen interesse, og at en sådan aktivitet efter min vurdering med overvejende sandsynlighed ikke har karakter af økonomisk aktivitet i statsstøtteretlig forstand.

Dernæst lægger jeg vægt på, at en støtte- hvis en sådan i strid med min vurdering måtte findes at foreligge - ikke giver Projektselskabet en fordel, der fordrejer konkurrencen mellem medlemsstater, idet det er forudsat, at ESC 2014 skal arrangeres af DR i samarbejde med en dansk kommune/region. Det kunne således ikke komme på tale at lade en udenlandsk virksomhed stå for arrangementet.

2.3 REDA

Endelig er det min vurdering, at bidraget ikke udgør statsstøtte i forhold til REDA.

Jeg lægger i den forbindelse særlig vægt på, at arbejdet, som Projektselskabet afholder omkostningerne til, ikke tilfører B&W-hallerne blivende værdi, og at huslejekompensationen til REDA svarer til den husleje, som REDA's lejere skulle have betalt, og derfor antages at svare til markedsværdien.

I forhold til den markedsføringsværdi, som REDA eventuelt kunne siges at opnå ved, at ESC 2014 afholdes i B&W-hallerne, er det min vurdering, at såfremt REDA måtte antages at skulle have ydet en betaling herfor, ville denne betaling skulle ske til DR, som sammen med EBU besidder rettighederne til ESC 2014, og ikke til Projektselskabet. Et eventuelt spørgsmål om statsstøtte til REDA i den forbindelse vedrører derfor DR og ikke Kommunen eller Projektselskabet."

Den 13. marts 2014 modtager Statsforvaltningen den endelige redegørelse med bilag fra Københavns Kommune.

Det oplyses, at kommunens rolle alene er at yde støtte til Projektselskabet, der som nævnt ikke har til formål at opnå et overskud. Støtten ydes derfor ikke med en direkte økonomisk interesse for øje.

I forhold til REDA anfører kommunen i sin udtalelse, at virksomheden ikke opnår en økonomisk fordel. Hallerne vil i al væsentlighed fremstå som før klargøringsarbejdernes udførelse. Det er derfor kommunen vurdering, at Projektselskabet ikke udøver økonomisk aktivitet i statsstøtteretlig forstand.

I relation til omkostninger og disses fordeling mellem REDA og Projektselskabet har kommunen redegjort for, at de udgifter Projektselskabet afholder er udgifter, der knytter sig til midlertidige særindretninger, der derfor

ikke kan anses for varige forbedringer. Udgifter der derimod relaterer sig til almindelig vedligehold afholdes af REDA.

I forhold til visse ændringer er det endnu uklart om en fuldstændig reetablering er hensigtsmæssigt. Det er dog kommunens vurdering, at det drejer sig om ændringer, der vil være uden positiv betydning for REDA's fremtidige drift. Der vil således ikke blive tilført REDA nogen eller højest en ubetydelig og ikke målbar værdi.

Det er endvidere kommunes vurdering, at den kommunale støtte til ESC 2014 modsvares af en almennyttig kommunal interesse i at kunne være værtsby for ESC 2014 i form af en positiv effekt for erhvervslivet i kraft af turisme og positiv branding af København. ESC 2014 vil ligeledes være afsæt for en række åbne arrangementer og aktiviteter i København.

Det er på baggrund heraf kommunens opfattelse, at kommunen lovligt med hjemmel i kommunalfuldmagten kan yde støtte til REDA i forbindelse med klargøring af B&W-hallerne til ESC 2014.

Kommunen har redegjort for omkostningernes fordeling mellem REDA og Projektselskabet. Det fremgår således:

"Ad a. Søjler

Som følge af behovet for at opnå den ønskede scenografi, optimale kameravinkler mv., stillede DR krav om fjernelse af 3 bærende søjler mellem de to B&W-haller. Søjlerne står på række med en afstand af ca. 16 m til hinanden. Med meget kort frist blev det fra rådgiverside bekræftet, at dette var statisk muligt, idet omkostningerne herved blev estimeret til 2 mio. kr., hvilket beløb indgik i bilag E som en omkostning, som skulle bæres af REDA.

På baggrund af efterfølgende yderligere undersøgelser og statiske beregninger, stod det imidlertid klart, at fjernelsen af søjler alene kunne gennemføres som en midlertidig foranstaltning i den snefrie del af året, idet forstærkningen af konstruktionen ved fjernelse af de tre søjler ikke også ville kunne bære den estimerede mulige snelast på taget i vinterperioden. Der henvises i denne forbindelse til pkt. 2.13, side 7, og pkt. 4.9, side 13-14, i den som bilag F vedlagte fagbeskrivelse for stålentreprisen af 25-10-2013 (med bilag A1.4)

REDA indhentede herefter tilbud på udførelsen af arbejdet med fjernelse og reetablering af søjler efter ESC 2014, idet laveste tilbud dog på ovenstående baggrund medførte en betydelig budgetoverskridelse i forhold til det i bilag E afsatte beløb.

Efterfølgende har der tillige vist sig behov for en forstærkning af den midlertidige konstruktion som følge af forøget vægtbelastning fra

DR's produktionsudstyr, således at den samlede omkostning vedr. søjler, inkl. forcering, retablering, rådgiver og følgeudgifter udgør knap 10 mio. kr.

Dette har medført, at Projektselskabet har anmodet kommunen, Regionen og WoCo om yderligere støtte på 8 mio. kr. til dækning af budgetoverskridelsen i henhold til bilag E, idet bemærkes, at REDA har vedstået at bidrage med 2 mio. kr. vedr. søjlerne, uanset at der ikke er tale om en permanent fjernelse af de tre søjler.

Midtconsult, som har bistået med rådgivning og udbudsmateriale i forhold til søjler, har bekræftet, at det, uanset den yderligere forstærkning, vil være nødvendigt med søjleretablering efter ESC 2014. Dog er det ikke afklaret, om det evt. kan vise sig tilstrækkeligt med en løsning, hvor der kun genindbygges én søjle frem for den ellers forudsatte retablering med de eksisterende 3.

Skulle det vise sig tilstrækkeligt med genindbygning af en enkelt søjle, vurderes dette dog at være uden konkret positiv betydning for REDA's fremtidige drift af B&W-hallerne. Hallerne forventes efterfølgende anvendt til den hidtidige anvendelse til langtidsudlejning, hvor det er ganske uden betydning, om der mellem enkelte søjler ikke er 16, men 32 m afstand.

Det bemærkes tillige, at det må stå klart, at afholdelse af ESC 2015 i B&W-hallerne i tilfælde af ny dansk sejr i ESC 2014 heller ikke er muliggjort ved genindbygning af kun én søjle, ligesom der efter planlagt åbning af multiarenaen i København (Copenhagen Arena) primo 2016 næppe kan forventes at blive henlagt lignende arrangementer til B&W-hallerne fremover.

Ad b. Udendørs belægninger mv. (Eurovision Park mm.)

I relation til klargøring af overflade i Eurovision Park, jfr. bilag E, vedlægges som bilag G entreprisekontrakt med underbilag mellem Projektselskabet og NCC Construction Danmark A/S (NCC) om flytning af jordvold, rydning og etablering af plads for telte, tilhørende kørevej samt lægning af kloak med en anslået entreprisepå 1,5 mio. kr.

Udgifterne vedrører altovervejende flytning af jordvold for etablering af brandvej med grusbælgning og herfor nødvendig etablering af dræn og kloak.

Efter ESC 2014 vil jordvolden blive retableret og vejen herved dækket. Udgiften til voldens retablering andrager i henhold til tilbud, indhentet af Projektselskabet, 445.000 kr. Projektselskabet ønsker derimod ikke at anvende midler på udgiften forbundet med at sløjfe kloakken efter ESC 2014, også under hensyn til at etableringsudgiften vedr. kloakken har været beskeden.

Det må på denne baggrund lægges til grund, at der uanset de af Projektselskabet afholdte udgifter i henhold til bilag H ikke vil være

tilført REDA's ejendom nogen eller højst ubetydelig og ikke målbar merværdi, jfr. tillige senere nedenfor.

Som også anført i bilag B, pkt. 3.4, foretages tillige af Projektselskabet asfaltering af delområder ved B&W-hallerne, som er specifikt rettet mod afholdelsen af ESC 2014, herunder som helt jævn adgangsvej for de (højhælede) fest- og gallaklædte gæster, som kendetegner et ESC-show.

Der er alene tale om udlægning af et tyndt slidlag, som efter ESC 2014 fjernes af Projektselskabet, der har indhentet samlet tilbud på ca. 300.000 kr. for affræsning af den udlagte asfaltbelægning ved og i hallerne, jfr. nedenfor ad c. I øvrigt ville belægningen være uden egentlig værdi for REDA, der som anført efterfølgende forventes at fortsætte den hidtidige anvendelse til langtidsudlejning, som ikke vil være påvirket heraf.

Ad c. Indendørs belægning

Som anført i bilag E blev der afsat midler til såkaldt "venue dressing", som skal afholdes af Projektselskabet.

Som en del heraf indgår udgifter til delvis udjævning af hallernes betongulv i form af asfaltering med et tyndt slidlag. Også eksisterende riste, dæksler og skinner asfaltes over, hvorved adgang og afvanding forhindres under ESC 2014.

Projektselskabet forestår af samme grund fjernelse af den lagte asfalt efter ESC 2014, ad b ovenfor, og der er således tale om en midlertidig "indretning".

Ad d. Aircondition og ventilation

Som ovenfor side 4 er i bilag E "aircondition og ventilation" en samlepост, hvoraf REDA afholder de 500.000, som relaterer sig til etablering af ventilation, mens Projektselskabet afholder de resterende 400.000 kr. til aircondition.

Afholdelse af udgifterne som anført svarer til det ovenfor og i bilag B beskrevne fordelingsprincip, hvorefter REDA bekoster etablering af varig mekanisk ventilation i hallerne, mens Projektselskabet dækker udgiften til etablering af midlertidig aircondition under ESC 2014.

I det omfang de nævnte tiltag ikke er tilstrækkelige til at opnå en tilfredsstillende klima- og temperaturstyring, vil det være op til Projektselskabet via bufferbeløb til uforudsete udgifter at afholde udgifter til supplerende midlertidige løsninger.

Ad e. Vandtætning, tag

Der er i bilag E afsat midler til "vandtætning lystætning af S1+S2, udvendig klargøring", som skal afholdes af REDA.

Denne udgift, som relaterer sig til B&W-hallernes tag/tagkonstruktion, anses som almindelig vedligeholdelse og er derfor afholdt af REDA.

Ad f. Yderligere bufferbeløb mv.

Projektselskabet har udover støtte i relation til budgetoverskridelse vedr. søjler anmodet kommunen, Regionen og WoCo om yderligere støtte på 5 mio. kr. som et bufferbeløb til fremadrettet dækning af uforudsete udgifter vedr. ESC 2014.

Som også tilfældet for anvendelsen af den øvrige støtte har Projektselskabet over for kommunen bekræftet, at bufferbeløbet i givet fald alene vil blive anvendt til dækning af udgifter til midlertidige løsninger vedr. ESC 2014, herunder f.eks. til opsætning af telte, toiletvogne, tribune, pressecenter, energi, sikkerhed osv.

Herudover har Projektselskabet haft udgifter til myndighedsbehandling, herunder byggesagsgebyrer, til Københavns Kommune på ca. 4,4 mio. kr., jfr. indstilling til Borgerrepræsentationen den 13-03-2014.

I tilslutning til ovennævnte punkter skal for god ordens skyld, herunder især i forhold til punkterne a-c, supplerende fra kommunens side fremhæves, at REDA, jfr. ovenfor under a., afholder 2 mio. kr. af den samlede udgift til flytning af søjler mellem de to B&W-haller og retablering uden konkret positiv betydning for fremtidig driften af hallerne.

Det gøres derfor gældende, at hvis der – i modsætning til den i nærværende udtalelse indeholdte vurdering – havde kunnet konstateres afholdt omkostninger af Projektselskabet, som evt. ville kunne tilskrives en mindre varig værdi for REDA, bør der således (forlods) tages højde for REDA's afholdelse af de nævnte 2 mio. kr."

Det er kommunens samlede vurdering, at den kommunale støtte til ESC ikke er i strid med EU-statsstøttereglerne, ligesom kommunen vurderer, at den ydede støtte modsvarer af en almennyttig kommunal interesse via eksponering af værtsbyen og dermed fremme af turismen. Kommunen har således en forventning om på såvel kort som lang sigt, at opleve en betydelig positiv effekt for den af kommunens erhvervsliv, der vedrører turisme.

Statsforvaltningens udtalelse

Statsforvaltningen fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder, jf. kommunestyrelseslovens § 48, stk. 1.

Sagen har givet Statsforvaltningen anledning til at vurdere om kommunens økonomiske bidrag har karakter af støtte og så faldt lovligheden heraf.

Traktat om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) artikel 107, stk. 1, lyder således:

"Artikel 107

Stk. 1. Bortset fra de i traktaterne hjemlede undtagelser er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med det indre marked i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne."

Statsstøtte må ikke ydes uden forudgående anmeldelse til EU-Kommissionen, der administrerer reglerne og efter anmeldelse vurderer, om statsstøtte er forenelig med det indre marked (gennemførelsesforbuddet).

Som led i Statsforvaltningens almindelige tilsyn med kommunerne føres der også tilsyn med kommunernes iagttagelse af gennemførelsesforbuddet. Statsforvaltningens tilsyn omfatter i den forbindelse en vurdering af, hvorvidt den pågældende støtte opfylder betingelserne for statsstøtte efter TEUF artikel 107, stk. 1.

DR er som medlem af EBU forpligtet til at arrangere ESC 2014. For at gøre hallerne egnede til afholdelse af så stort et event og til den deraf følgende transmitteringsopgave, har DR krævet diverse vedligeholdelsesopgaver og bygningsændringer foretaget.

Klargøringsarbejderne er blandt andet finansieret via den af København Kommunes ydede støtte.

Ud over de almindelige retsgrundsætninger, der fastslår, at en kommune ikke må yde støtte til erhvervsvirksomhed er det i Traktat om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) artikel 107 bestemt, at statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, som udgangspunkt er uforenelig med fællesmarkedet i det omfang den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.

For at der er tale om statsstøtte skal alle ovennævnte betingelser være opfyldt.

Det er Statsforvaltningens opfattelse, at den støtte Københavns Kommune yder til DR – via Projektselskabet – ikke udgør statsstøtte i strid med TEUF artikel 107, stk. 1, allerede fordi støtten ikke er egnet til at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder.

Statsforvaltningen har lagt vægt på, at DR med sin status som public servicevirksomhed og som det eneste danske medlem af EBU, har fået pålagt af afholde ESC 2014 efter den danske sejr ved ESC 2013. Som en konsekvens heraf er øvrige medievirksomheder afskåret fra opgaven, der derfor ikke kan blive genstand for konkurrence, ligesom samhandelen mellem medlemsstater vil være upåvirket.

I denne sag tilføres støtten ikke direkte fra kommunen til virksomheden, men via Projektselskabet. Det er fast antaget, at en sådan indirekte støtte er ulovlig i samme omfang, som en direkte økonomisk støtte ville være det. En kommune kan ikke ved at indskyde et ekstra led mellem kommunen og virksomheden eller aktiviteten mv. yde en støtte, som ikke kan ydes direkte, jf. Kommunernes opgaver - Kommunalfuldmagten mv., 2. udgave af Karsten Revsbech, side 182.

En kommune har på et ulovbestemt grundlag mulighed for at varetage visse opgaver uden direkte lovhjemmel - de såkaldte kommunalfuldmagtsregler. Opgaverne er blandt andet afgrænset af det såkaldte almennytteskriterium. Dette kriterium indebærer, at en kommune som udgangspunkt kun kan gennemføre foranstaltninger, som har sammenhæng med det kommunale fællesskabs behov, og som kommer alle kommunens borgere eller en sagligt afgrænset kreds af kommunens borgere til gode. Der må heller ikke ske begunstiging af enkeltpersoner eller virksomheder.

Dette udgangspunkt indebærer, at en kommune normalt ikke kan gennemføre foranstaltninger, der udelukkende eller i det væsentligste er begrundet i varetagelse af en individuel interesse hos en enkelt erhvervsvirksomhed.

Kommunen kan yde økonomisk støtte i det omfang, der derved varetages en lovlig kommunal interesse, uanset om støtten ydes direkte eller via Projektselskabet, idet Projektselskabets eneste formål er, at løse opgaver i forbindelse med afviklingen af ESC 2014.

Det antages, at kommunalfuldmagten giver hjemmel til at støtte turistfremmende formål generelt og i den forbindelse tage initiativer med henblik på at reklamere for kommunen som turistmål. Ligeledes er det antaget, at en kommune med hjemmel i kommunalfuldmagten kan støtte kulturelle aktiviteter. Der kan dog kun ydes støtte til en aktivitet i et omfang, der svarer til den kommunale interesse.

Statsforvaltningen finder ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af, at støtten og størrelsen heraf

står i et rimeligt forhold til den interesse kommunen har i form af branding af byen, øget turisme og derigennem øget indtjening. Statsforvaltningen lægger vægt på kommunens oplysninger om den ikke ubetydelige effekt TV-transmissionerne til udlandet vil have for den del af erhvervslivet, der knytter sig til turisme.

Som sagen er oplyst, afholder REDA selv de omkostninger der er forbundet med ændringer og vedligeholdelse, der efter afholdelse af ESC 2014 vil have tilført hallerne ændringer/forbedringer med en værdi for REDA. Som eksempel herpå nævnes vedligeholdelsesarbejder på taget, reparation af porte, etablering af naturlig ventilation med videre.

Derimod afholder Projektselskabet alene udgifter, der knytter sig til klargøringsarbejdet og de dermed forbundne ændringer af hallerne. Foruden leje af tribuner, telte, inventar, toiletter, indvendig beklædning af hallerne m.v., der er nævnt i den forbindelse, udføres der også såkaldte særindretning – ændringer, der umiddelbart efter ESC 2014 føres tilbage til oprindelig stand. Det omfatter blandt andet udendørs og indendørs belægninger og midlertidig aircondition. Som det er oplyst overfor Statsforvaltningen, bliver der med disse ændringer ikke tilført hallerne nogen blivende/varig værdi, og hallerne vil efter ESC 2014 i al væsentlighed fremtræde som før ændringerne dog med enkelte undtagelser.

Efter et krav fra DR er der fjernet 3 bærende søjler i hallerne. Som der nærmere er redegjort for i sagsfremstillingen ovenfor, har et rådgivningsfirma overfor kommunen bekræftet nødvendigheden af, at reetablere søjlerne. Det er dog endnu uvist, om alle tre søjler reetableres.

Statsforvaltningen finder ikke tilstrækkeligt grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af, at der ikke tilføres REDA nogen værdi, hvad enten der reetableres en, to eller tre søjler. Det har indgået i Statsforvaltningens vurdering, at REDA selv afholder 2 millioner kroner af den samlede udgift på knap 10 millioner kroner til flytning af søjler i hallerne, uden at der konkret kan tilskrives en positiv betydning for den efterfølgende drift af hallerne.

Sammenfattende er det derfor Statsforvaltningen vurdering, at København Kommunes økonomiske bidrag til Projektselskabet for udførelse af klargøringsarbejdet i B&W-hallerne ikke har karakter af støtte. Henset hertil er der heller ikke ydet statsstøtte i strid med TEUF artikel 107, stk. 1, der derfor heller ikke skulle have været anmeldt til EU-Kommissionen.

Statsforvaltningen har sendt en kopi af denne skrivelse til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og Region Hovedstaden.

Udtalelsen vil blive offentliggjort på www.statsforvaltningen.dk.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Hanne Villumsen', with a long horizontal stroke extending to the right.

Hanne Villumsen
Kontorchef



KØBENHAVNS KOMMUNE
Økonomiforvaltningen
Center for Byudvikling

Økonomi- og Indenrigsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

20-06-2014

Sagsnr.
2014-0112301

Dokumentnr.
2014-0112301-1

Udtalelse til Økonomi- og Indenrigsministeriet vedr. Københavns Kommunes støtte til ESC 2014 - sagsnr. 2014-15735

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i brev af 23. maj 2014 til Københavns Kommune meddelt, at ministeriet med henvisning til, at Statsforvaltningen i brev af 11. april 2014 har afgivet en udtalelse om Københavns Kommunes støtte til Melodi Grand Prix 2014 (Eurovision Song Contest 2014 eller blot ESC 2014), har besluttet at tage sagen op af egen drift.

Ministeriet anmoder på denne baggrund Københavns Kommune om at udtale sig om to forhold:

1. Kommunens hjemmel til at støtte ESC 2014

Ministeriet skal på baggrund af kommunalfuldmagten og under henvisning til, at det efter det oplyste er DR, som havde ansvaret for ESC 2014, anmode Københavns Kommune om en udtalelse om hjemmelen til, at kommunen har ydet støtte til ESC 2014.

Ministeriet skal bede kommunen om i den forbindelse at redegøre for omfanget af kommunens støtte - såvel direkte som indirekte - hvilken form støtten har antaget (økonomisk støtte, faciliteter og materiel, personale m.v.), hvad støtten er blevet anvendt til, og hvem der har modtaget støtte.

Endvidere bedes kommunen redegøre nærmere for forholdsmæssigheden mellem størrelsen af den kommunale støtte og den kommunale interesse i ESC 2014.

Endelig skal ministeriet anmode kommunen oplysning om, hvorvidt kommunen har ydet støtte til at dække et underskud forbundet med ESC 2014. Ministeriet skal herved henvise til, at en kommune efter praksis ikke anses for at have en kommunal interesse i, efter at et kulturelt arrangement er blevet afholdt, at dække et underskud, som en arrangør har som følge af arrangementet. Dette gælder, uanset om kommunen måtte have en kommunal interesse i selve afholdelsen af det pågældende arrangement.

2. Kommunens overvejelser vedrørende EU's statsstøtteregler

Efter reglerne i Traktat om Den Europæiske Unions funktionsmåde skal statsstøtte omfattet af traktatens artikel 107, stk. 1, inden støtten iværksættes, notificeres til EU-Kommissionen, der træffer afgørelse om støttens forenelighed med det indre marked, jf. artikel 108, stk. 2 og 3.

**Center for Byudvikling
Team Aktiver**

Rådhuset, 3. sal, 28
1599 København V

Direkte telefon
5137 2841

E-mail
tor@okf.kk.dk

EAN nummer
5798009800176

www.kk.dk

Økonomi- og Indenrigsministeriet skal anmode Københavns Kommune om en supplerende redegørelse for, hvorfor støtten efter kommunens opfattelse ikke anses for omfattet af statsstøttebegrebet efter artikel 107, stk. 1, og i forlængelse heraf, hvorfor støtten ikke er omfattet af notificeringspligten efter artikel 108, stk. 2 og 3. Det gælder i forhold til DR såvel som projektselskabet og REDA.

Økonomiforvaltningen skal på denne baggrund på kommunens vegne afgive følgende udtalelse:

Ad 1. Kommunens hjemmel til at støtte ESC 2014

I forhold til kommunens hjemmel til at yde støtte til afholdelsen af ESC 2014 i København henvises til kommunens udtalelse af 12-03-2014 til Statsforvaltningen, som har tiltrådt kommunens vurdering af hjemlen til at støtte kulturelle arrangementer med henblik på at glæde borgerne, fremme turismen og markedsføre byen.

I kommunens udtalelse – med heri indeholdte links til bevillingsindstillinger – er det oplyst, at kommunens støtte til ESC 2014 er ydet som tilskud til Projektselskabet ESC 2014 ApS, som har indgået en værtsbyaftale med DR. Kommunens medfinansiering af projektselskabet er begrænset til kommunens nævnte tilskud, og kommunen hæfter ikke i øvrigt for udgifter til projektselskabet eller Refshaleøens Ejendomsselskab A/S (REDA).

Støtten, som i alt andrager 23,24 mio. kr., er bevilget af Borgerrepræsentationen hhv. den 10-10-2013 (14,5 mio. kr.) og den 13-03-2014 (8,74 mio. kr.).

Førstnævnte del af kommunens støtte er givet på baggrund af det som bilag E til kommunens udtalelse af 12-03-2014 fremlagte oprindelige udgiftsbudget for ESC 2014 på Refshaleøen på 38,264 mio. kr., hvoraf REDA som ejer af B&W-hallerne afholdt (de markerede udgifter) på i alt 5,227 mio. kr.

I forhold til sidstnævnte del af kommunens støtte bemærkes, at der er redegjort herfor dels i indstilling til Borgerrepræsentationen den 13-03-2014, dels i kommunens udtalelse af 12-03-2014.

Der var dels tale om Projektselskabet ESC 2014 ApS' ekstraudgifter på i alt ca. 13 mio. kr. til hhv. fjernelse af søjler mellem hallerne af hensyn til tv-produktionen og til et bufferbeløb til dækning af forventede udgifter til en række midlertidige løsninger vedr. ESC 2014, dels Projektselskabets udgifter til myndighedsbehandling, herunder til behandlingen af byggesagen, på ca. 4,4 mio. kr.

De samlede ekstraudgifter androg således knap 17,4 mio. kr., hvortil kommunen ydede en støtte på 8,74 mio. kr., mens Region Hovedstaden og Wonderful Copenhagen bidrog med resten.

Hvad angår kommunens indirekte støtte til ESC 2014, henvises til [Orienteringsnotat til Økonomiudvalgets aflæggebord den 04-03-2014](#).

I henhold til notatet er summen af de involverede forvaltningers udgifter budgetteret til i alt 9.028.000 kr., efter fradrag af (Økonomiforvaltningens) støtte til Projektselskabet ESC 2014 ApS.

Som indledningsvis anført i notatet er der i øvrigt, ”grundlæggende (...) enten tale om udgifter, der vedrører myndighedsopgaver, eller udgifter til arrangementer, som afholdes i forbindelse med Eurovision. En række af disse arrangementer ville under alle omstændigheder skulle afholdes og er blot blevet kædet sammen med Eurovision for at sikre en større gennemslagskraft. Der er altså ikke i disse tilfælde tale om, at Kommunen er blevet påført yderligere udgifter i forbindelse med Eurovision.”

Med hensyn til forholdsmæssigheden mellem størrelsen af den kommunale støtte og den kommunale interesse i ESC 2014 henvises til det i kommunens udtalelse af 12-03-2014 anførte, herunder især i forhold til den positive betydning for vækst og beskæftigelse i København for såvel turismerelaterede som øvrige erhverv, jfr. desuden de i bilag C og D indeholdte vurderinger af effekterne af ESC 2014.

Det kan endelig oplyses, at kommunen ikke har ydet støtte til at dække et underskud forbundet med ESC 2014.

Ad 2. Kommunens overvejelser vedrørende EU's statsstøtteregler

Som hhv. bilag A og B til kommunens udtalelse af 12-03-2014 indgik de af advokatfirmaet Lett udarbejdede notater, hvortil henvises.

I bilag A er foretaget en statsstøtteretlig vurdering af kommunens støtte til Projektselskabet ESC 2014 ApS i forhold til DR, projektselskabet og REDA og særskilt begrundet, hvorfor der ikke er tale om statsstøtte til den pågældende. Som følge heraf foreligger der ikke pligt til at notificere.

I bilag B er i forhold til REDA redegjort for, hvorfor de af projektselskabet finansierede bygningsarbejder i og omkring B&W-hallerne ikke har blivende værdi for REDA.

Kommunens udtalelse af 12-03-2014 indeholder – som følge af Statsforvaltningens anmodning herom – en i forhold til bilag B udbygget redegørelse for, at der ikke via projektselskabet blev ydet

støtte til REDA, som selv afholdt udgifter til vedligeholdelse eller (varige) forbedringer af B&W-hallerne.

Det bemærkes, at det på tidspunktet for udarbejdelse af kommunens udtalelse af 12-03-2014 som anført heri var uafklaret, om der var behov for et retablere én eller alle tre søjler mellem B&W-hallerne, som blev fjernet af hensyn til afvikling af ESC 2014.

Det er nu afklaret, at der er behov for at retablere to af de tre søjler.

I tilslutning til ovenstående bemærkes i øvrigt, at Københavns Kommunes Økonomiudvalg - på baggrund af et medlemsforslag om en redegørelse for mulighederne for at bevare (og sælge) forbedringerne i B&W-hallerne efter ESC 2014 – den 03-06-2014 fik forelagt vedlagte notat af 27-05-2014.

I notatet vurderes det, at projektselskabet *kan* sælge forbedringer til REDA (eller andre), såfremt dette sker til behørigt dokumenteret markedspris, idet der så ikke vil være tale om (ulovlig) støtte til REDA.

Vi håber, at ovennævnte udtalelse måtte blive anset for fyldestgørende i forhold til de forhold, som Økonomi- og Indenrigsministeriet med sin henvendelse har ønsket nærmere belyst.

Venlig hilsen

Per Justesen
Kontorchef

/Thor Rasmussen
Chefkonsulent

Bilag:

- Københavns Kommunes udtalelse af 12-03-2014 til Statsforvaltningen med bilag A-G
- Økonomiforvaltningens notat af 27-05-2014 med redegørelse for mulighederne for at bevare forbedringerne i B&W-hallerne i forbindelse med Eurovision Song Contest



Tilsynet
Statsforvaltningen
Storetorv 10
6200 Aabenraa

12-03-2014

Sagsnr.
2014-0039397

Dokumentnr.
2014-0039397-2

Udtalelse til Statsforvaltningen vedr. Københavns Kommunes tilskud til ombygning af haller, der skal anvendes til afholdelse af ESC 2014 (j.nr. 2014-613/1645)

Sagsbehandler
Thor Rasmussen

Københavns Borgerrepræsentation har den 10-10-2013 bevilget 14,5 mio. kr. i kommunal støtte til afholdelsen af Eurovision Song Contest 2014 i København (ESC 2014) og behandler den 13-03-2014 indstilling om yderligere støtte på 8,74 mio. kr., jfr. [BR 10-10-2013](#) og [BR 13-03-2014](#). Støtten ydes som tilskud til Projektselskabet ESC 2014 ApS, jfr. nedenfor, og som anført i bilag 5 til sidstnævnte indstilling udbetales yderligere støtte kun i tilfælde af, at Statsforvaltningen senere vurderer, at støtten er lovlig, eller at Statsforvaltningen vurderer, at der ikke er grundlag for at rejse en tilsynssag.

Statsforvaltningen har efter at være blevet opmærksom på, at Københavns Kommune yder økonomisk bidrag til afholdelse af ESC 2014 i København ved brev af 25-02-2014 rettet henvendelse til Borgerrepræsentationen i København Kommune med anmodning om en udtalelse til brug for vurderingen af, om der skal rejses en tilsynssag.

Efter aftale med Statsforvaltningen afgives udtalelsen af Økonomiforvaltningen ud fra behovet for hurtig afklaring, således at Borgerrepræsentationens medlemmer efterfølgende orienteres herom.

Det bemærkes, at Statsforvaltningen forlods fra Københavns Kommune har modtaget

- notat om statsstøtteretlig vurdering af Københavns Kommunes økonomiske bidrag til Projektselskabet ESC 2014 ApS i forbindelse med afholdelsen af Eurovision Song Contest 2014 (bilag A), og
- notat om redegørelse for vedligeholdelses- og klargøringsarbejderne i og omkring B&W-hallerne i forbindelse med ESC 2014 (bilag B).

Ovennævnte notater er udarbejdet af advokatfirmaet Lett hhv. den 21-02-2014 og den 24-02-2014 – og fremsendt til Statsforvaltningen hhv. den 24-02-2014 og den 25-02-2014. Notaterne indgår i øvrigt som bilag til indstilling til Borgerrepræsentationen den 13-03-2014.

**Center for Byudvikling
Team Aktiver**

Rådhuset, 3. sal, 28
1599 København V

Direkte telefon
5137 2841

E-mail
tor@okf.kk.dk

EAN nummer
5798009800176

I Statsforvaltningens brev synes dog primært at være opmærksomhed på førstnævnte notat (bilag A), jfr. lige nedenfor ad 2.

Statsforvaltningen anmoder om, at der i udtalelsen

1. nærmere redegøres for, at den ydede støtte er lovlig,
2. i den forbindelse redegøres for, om alle de klargøringsarbejder, som kommunen ifølge advokatnotatet er med til at bekoste, er midlertidige og fjernes igen efter afholdelsen af Grand Prix'et, som f.eks. udendørs belægninger,
3. ligeledes redegøres for, om de efterfølgende ekstraomkostninger til fjernelse af bærende søjler, klima- og temperaturstyring m.m. er vedvarende indretningsændringer.

I redegørelsen nedenfor vil 1 blive adresseret først, mens 2 og 3, som de er formuleret, vurderes bedst at kunne besvares samlet.

Ad 1 Kommunal støtte i forbindelse med afholdelse af ESC 2014

Der er – med støtte i såvel tilsynspraksis som i den juridiske litteratur – etableret en årelang praksis for, at kommuner med hjemmel i kommunalfuldmagten kan yde støtte til gennemførelse af kulturelle aktiviteter og arrangementer såvel til almen glæde for kommunens borgere som med henblik på markedsføring af kommunen, herunder turistfremmende formål. I tilslutning hertil kan peges på Statsamtet Københavns udtalelse af 27-09-2004, hvori Københavns Kommunes økonomiske engagement i afviklingen af MTV Europe Music Awards i København i 2006 blev vurderet at kunne ske med hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne.

I forbindelse med den kommunale støtte er en række betingelser, hvis opfyldelse er en forudsætning for lovligheden af støtten.

For det første må der ikke ved støtten ske begunstigelse af enkeltvirksomheder.

I forhold hertil vil der vedr. Refshaleøens Ejendomsselskab A/S (REDA) nedenfor særskilt blive redegjort for de klargørings- og ekstraarbejder vedr. B&W-hallerne, som REDA ikke selv skal afholde, jfr. ovenfor ad 2 og 3.

Derudover henvises til bilag A, hvori den kommunale støtte til gennemførelsen af ESC 2014 behandles i en statsstøtteretlig kontekst i forhold til hhv. Danmarks Radio (DR), Projektselskabet ESC 2014 ApS (Projektselskabet) og REDA.

Som oplyst i bilag A blev København af DR valgt som værtsby for ESC 2014, og som led heri stiftede Wonderful Copenhagen (WoCo)

Projektselskabet. WoCo er en fond, som har turistfremme som formål og finansieres gennem offentlige og private bidrag, herunder flerårige finansieringsaftaler med Region Hovedstaden, jfr. [hjemmeside WoCo](#).

Projektselskabet, som blandt andet er finansieret af Region Hovedstaden (Regionen) og Københavns Kommune, ejes 100 % af WoCo og har alene til formål at løse opgaver i forbindelse med forberedelsen og afviklingen af ESC 2014. Projektselskabet indgik den 01-09-2013 en Værtsby- og Venueaftale med DR.

Projektselskabet har ikke til formål at generere overskud og vil efter planen blive likvideret, når ESC 2014 er afholdt. Københavns Kommunes støtte til ESC 2014 ydes alene som tilskud til Projektselskabet. Københavns Kommune hæfter ikke i øvrigt for udgifter til Projektselskabet eller REDA, som ejer B&W-værftets tidligere sektionshaller, hvor ESC 2014 skal afholdes.

For det andet skal der være fri og lige adgang for borgerne til det arrangement, hvortil kommunen yder støtte.

Hertil bemærkes, at kommunens støtte sikrer muligheden for, at DR afvikler ESC 2014 i København og ikke andetsteds i Danmark, men at DR i øvrigt udbyder billetterne til de shows, som tilsammen udgør ESC 2014, til alle via sædvanlige billetsalgskanaler.

Desuden vil afviklingen af ESC 2014 i København være afsat for en række åbne arrangementer og aktiviteter, som udspringer heraf, f.eks. den folkelige "Fan-mile" fra Rådhuspladsen til Kgs. Nytorv.

For det tredje er kommunen ikke berettiget til at opnå fortjeneste ved kulturarrangementer.

Som anført er kommunens rolle alene at *yde* støtte til Projektselskabet, som ejes af WoCo og *ikke* har til formål at opnå overskud.

Uanset, at kommunen således ikke har en *umiddelbar* og *direkte* fortjeneste på eller økonomisk interesse i ESC 2014, ligger det imidlertid som indledningsvis anført i kommunens engagement, at ESC 2014 både på kort og langt sigt, især via TV-transmissionerne til store dele af verden, betyder en betydelig positiv effekt for den del af kommunens erhvervsliv, hvis indtægter knytter sig til turister og besøgende, og brander København som en åben, velfungerende og attraktiv kulturmetropol.

Sidstnævnte er bl.a. alment anerkendt som et vigtigt parameter, når internationale virksomheder skal beslutte sig for etablering af (område)domiciler.

Som bilag C og D vedlægges notater om hhv. "Overnatningseffekt af Eurovision 2014" og "Samfundsmæssige effekter af Eurovision Song Contest 2014", udarbejdet af WoCo.

Samlet er det kommunens vurdering, at den kommunale støtte til ESC 2014 modsvares af en almennyttig kommunal interesse i at kunne være værtsby for ESC 2014.

Ad 2 og 3 Oprindelige omkostninger samt ekstraomkostninger

Med henvisning til bilag A, side 2, er snitfladen mellem REDA og Projektselskabet aftalt således, at REDA afholder udgifter, som må henregnes til vedligeholdelse eller på anden måde skal anses som en (varig) forbedring af B&W-hallerne.

Projektselskabet derimod skal afholde udgifter, som er midlertidige og/eller kan betegnes som særindretninger, som ikke kan anses for (varige) forbedringer.

Som bilag E vedlægges det oprindelige udgiftsbudget, som lå til grund for forhandlingerne med DR i august 2013 om værtskabet for ESC 2014.

I bilag E er markeret udgiftsposter for i alt 5,227 mio. kr., som relaterer sig til vedligeholdelse/forbedringer og afholdes af REDA. Det bemærkes, at af samleposten "aircondition og ventilation" på 900.000 kr. afholder REDA de 500.000, som relaterer sig til etablering af ventilation, mens Projektselskabet afholder de resterende 400.000 kr. til aircondition, jfr. nedenfor. Øvrige omkostninger i henhold til bilag E, herunder til "klargøring af overflade i Eurovision Park" og til "venue dressing", jfr. nærmere nedenfor, afholdes af Projektselskabet.

I relation til omkostninger og disses fordeling mellem REDA og Projektselskabet vil der på denne baggrund blive redegjort særskilt vedr. følgende poster, jfr. Statsforvaltningens anmodning ad 2 og 3:

- a. Søjler
- b. Udendørs belægninger mv. (Eurovision Park mm.)
- c. Indendørs belægning
- d. Aircondition og ventilation
- e. Vandtætning, tag
- f. Yderligere bufferbeløb mv.

Forud for redegørelsen vedr. pkt. a-f skal det i øvrigt bemærkes, at bilag E er udarbejdet under betydeligt tidspres til brug for forhandlingerne med DR, herunder at Projektselskabet især ved valget af de gamle skibsværftshaller som fysisk ramme for et stort og teknisk krævende event som ESC 2014, trods analyser og forundersøgelser,

påtog sig en betydelig risiko, bl.a. fordi der først efterfølgende efter tømning for containere mv. er opnået fuld adgang til hallerne.

Bilag E og konstatering af ekstraomkostninger bør ses i denne kontekst.

Ad a. Søjler

Som følge af behovet for at opnå den ønskede scenografi, optimale kameravinkler mv., stillede DR krav om fjernelse af 3 bærende søjler mellem de to B&W-haller. Søjlerne står på række med en afstand af ca. 16 m til hinanden. Med meget kort frist blev det fra rådgiverside bekræftet, at dette var statisk muligt, idet omkostningerne herved blev estimeret til 2 mio. kr., hvilket beløb indgik i bilag E som en omkostning, som skulle bæres af REDA.

På baggrund af efterfølgende yderligere undersøgelser og statistiske beregninger, stod det imidlertid klart, at fjernelsen af søjler alene kunne gennemføres som en midlertidig foranstaltning i den snefrie del af året, idet forstærkningen af konstruktionen ved fjernelse af de tre søjler ikke også ville kunne bære den estimerede mulige snelast på taget i vinterperioden. Der henvises i denne forbindelse til pkt. 2.13, side 7, og pkt. 4.9, side 13-14, i den som bilag F vedlagte fagbeskrivelse for stålentreprisen af 25-10-2013 (med bilag A1.4)

REDA indhentede herefter tilbud på udførelsen af arbejdet med fjernelse og retablering af søjler efter ESC 2014, idet laveste tilbud dog på ovenstående baggrund medførte en betydelig budgetoverskridelse i forhold til det i bilag E afsatte beløb.

Efterfølgende har der tillige vist sig behov for en forstærkning af den midlertidige konstruktion som følge af forøget vægtbelastning fra DR's produktionsudstyr, således at den samlede omkostning vedr. søjler, inkl. forcering, retablering, rådgiver og følgeudgifter udgør knap 10 mio. kr.

Dette har medført, at Projektselskabet har anmodet kommunen, Regionen og WoCo om yderligere støtte på 8 mio. kr. til dækning af budgetoverskridelsen i henhold til bilag E, idet bemærkes, at REDA har vedstået at bidrage med 2 mio. kr. vedr. søjlerne, uanset at der ikke er tale om en permanent fjernelse af de tre søjler.

Midtconsult, som har bistået med rådgivning og udbudsmateriale i forhold til søjler, har bekræftet, at det, uanset den yderligere forstærkning, vil være nødvendigt med søjleretablering efter ESC 2014. Dog er det ikke afklaret, om det evt. kan vise sig tilstrækkeligt med en løsning, hvor der kun genindbygges én søjle frem for den ellers forudsatte retablering med de eksisterende 3.

Skulle det vise sig tilstrækkeligt med genindbygning af en enkelt søjle, vurderes dette dog at være uden konkret positiv betydning for REDA's fremtidige drift af B&W-hallerne. Hallerne forventes efterfølgende anvendt til den hidtidige anvendelse til langtidsudlejning, hvor det er ganske uden betydning, om der mellem enkelte søjler ikke er 16, men 32 m afstand.

Det bemærkes tillige, at det må stå klart, at afholdelse af ESC 2015 i B&W-hallerne i tilfælde af ny dansk sejr i ESC 2014 heller ikke er muliggjort ved genindbygning af kun én søjle, ligesom der efter planlagt åbning af multiarenaen i København (Copenhagen Arena) primo 2016 næppe kan forventes at blive henlagt lignende arrangementer til B&W-hallerne fremover.

Ad b. Udendørs belægnings mv. (Eurovision Park mm.)

I relation til klargøring af overflade i Eurovision Park, jfr. bilag E, vedlægges som bilag G entreprisekontrakt med underbilag mellem Projektselskabet og NCC Construction Danmark A/S (NCC) om flytning af jordvold, rydning og etablering af plads for telte, tilhørende kørevej samt lægning af kloak med en anslået entreprisepå 1,5 mio. kr.

Udgifterne vedrører altovervejende flytning af jordvold for etablering af brandvej med grusbelægning og herfor nødvendig etablering af dræn og kloak.

Efter ESC 2014 vil jordvolden blive retableret og vejen herved dækket. Udgiften til voldens retablering andrager i henhold til tilbud, indhentet af Projektselskabet, 445.000 kr. Projektselskabet ønsker derimod ikke at anvende midler på udgiften forbundet med at sløjfe kloakken efter ESC 2014, også under hensyn til at etableringsudgiften vedr. kloakken har været beskeden.

Det må på denne baggrund lægges til grund, at der uanset de af Projektselskabet afholdte udgifter i henhold til bilag H ikke vil være tilført REDA's ejendom nogen eller højst ubetydelig og ikke målbar merværdi, jfr. tillige senere nedenfor.

Som også anført i bilag B, pkt. 3.4, foretages tillige af Projektselskabet asfaltering af delområder ved B&W-hallerne, som er specifikt rettet mod afholdelsen af ESC 2014, herunder som helt jævn adgangsvej for de (højhælede) fest- og gallaklædte gæster, som kendetegner et ESC-show.

Der er alene tale om udlægning af et tyndt slidlag, som efter ESC 2014 fjernes af Projektselskabet, der har indhentet samlet tilbud på ca. 300.000 kr. for affræsning af den udlagte asfaltbelægning ved og i hallerne, jfr. nedenfor ad c. I øvrigt ville belægningen være

uden egentlig værdi for REDA, der som anført efterfølgende forventes at fortsætte den hidtidige anvendelse til langtidsudlejning, som ikke vil være påvirket heraf.

Ad c. Indendørs belægning

Som anført i bilag E blev der afsat midler til såkaldt "venue dressing", som skal afholdes af Projektselskabet.

Som en del heraf indgår udgifter til delvis udjævning af hallernes betongulv i form af asfaltering med et tyndt slidlag. Også eksisterende riste, dæksler og skinner asfalteres over, hvorved adgang og afvanding forhindres under ESC 2014.

Projektselskabet forestår af samme grund fjernelse af den lagte asfalt efter ESC 2014, ad b ovenfor, og der er således tale om en midlertidig "indretning".

Ad d. Aircondition og ventilation

Som ovenfor side 4 er i bilag E "aircondition og ventilation" en samlest, hvoraf REDA afholder de 500.000, som relaterer sig til etablering af ventilation, mens Projektselskabet afholder de resterende 400.000 kr. til aircondition.

Afholdelse af udgifterne som anført svarer til det ovenfor og i bilag B beskrevne fordelingsprincip, hvorefter REDA bekoster etablering af varig mekanisk ventilation i hallerne, mens Projektselskabet dækker udgiften til etablering af midlertidig aircondition under ESC 2014.

I det omfang de nævnte tiltag ikke er tilstrækkelige til at opnå en tilfredsstillende klima- og temperaturstyring, vil det være op til Projektselskabet via bufferbeløb til uforudsete udgifter at afholde udgifter til supplerende midlertidige løsninger.

Ad e. Vandtætning, tag

Der er i bilag E afsat midler til "vandtætning lystætning af S1+S2, udvendig klargøring", som skal afholdes af REDA.

Denne udgift, som relaterer sig til B&W-hallernes tag/tagkonstruktion, anses som almindelig vedligeholdelse og er derfor afholdt af REDA.

Ad f. Yderligere bufferbeløb mv.

Projektselskabet har udover støtte i relation til budgetoverskridelse vedr. søjler anmodet kommunen, Regionen og WoCo om yderligere støtte på 5 mio. kr. som et bufferbeløb til fremadrettet dækning af uforudsete udgifter vedr. ESC 2014.

Som også tilfældet for anvendelsen af den øvrige støtte har Projektselskabet over for kommunen bekræftet, at bufferbeløbet i givet fald alene vil blive anvendt til dækning af udgifter til midlertidige løsninger vedr. ESC 2014, herunder f.eks. til opsætning af telte, toiletvogne, tribune, pressecenter, energi, sikkerhed osv.

Herudover har Projektselskabet haft udgifter til myndighedsbehandling, herunder byggesagsgebyrer, til Københavns Kommune på ca. 4,4 mio. kr., jfr. indstilling til Borgerrepræsentationen den 13-03-2014.

I tilslutning til ovennævnte punkter skal for god ordens skyld, herunder især i forhold til punkterne a-c, supplerende fra kommunens side fremhæves, at REDA, jfr. ovenfor under a., afholder 2 mio. kr. af den samlede udgift til flytning af søjler mellem de to B&W-haller og retablering uden konkret positiv betydning for fremtidig driften af hallerne.

Det gøres derfor gældende, at *hvis* der – i modsætning til den i nærværende udtalelse indeholdte vurdering – havde kunnet konstateres afholdt omkostninger af Projektselskabet, som evt. ville kunne tilskrives en mindre varig værdi for REDA, bør der således (forlods) tages højde for REDA's afholdelse af de nævnte 2 mio. kr.

Efter anmodning fra Projektselskabet, som anser dette af væsentlig økonomisk betydning for selskabet, skal vi - af hensyn til selskabets drifts- og forretningsmæssige forhold, herunder selskabets forhandlingsposition i relation til både eksisterende og nye aftaler - anmode om, at bilag E-G ikke offentliggøres.

Vi håber, at nærværende udtalelse kan anses for fyldestgørende grundlag for statsforvaltningens vurdering af Københavns Kommunes støtte til afvikling af ESC 2014.

I givet fald står vi naturligvis til rådighed for besvarelse af spørgsmål eller anmodning om yderligere oplysninger, ligesom vi gerne deltager i et møde, såfremt Statsforvaltningen måtte vurdere behov herfor.

Venlig hilsen

Per Justesen
Kontorchef

/Thor Rasmussen
Chefkonsulent

Bilag:

- A. Notat om statsstøttereftig vurdering af Københavns Kommunes økonomiske bidrag til Projektselskabet ESC 2014 ApS i forbindelse med afholdelsen af Eurovision Song Contest 2014
- B. Notat om redegørelse for vedligeholdelses- og klargøringsarbejderne i og omkring B&W-hallerne i forbindelse med ESC 2014
- C. Notat om "Overnatningseffekt af Eurovision 2014"
- D. Notat om "Samfundsmæssige effekter af Eurovision Song Contest 2014"
- E. ESC 2014 på Refshaleøen – oprindeligt udgiftsbudget
- F. Fagbeskrivelse for stålentreprisen af 25-10-2013, inkl. bilag A1.4
- G. Entrepriskontrakt med underbilag mellem Projektselskabet og NCC Construction Danmark A/S (NCC)